

Արշարունուն, որ, ի դէպ ասել, խիստ արժանաւոր մի եկեղեցական է, և իրանց բունն ցոյցերով կաթողիկոսական ամենաարժանաւոր թեկնածու հռչակած Դուրեան սրբազանին զլացան նոյն իսկ քաղաքավարութեան համար առաջարկել հրաժարական ներկայացնել ընտրական ժողովին, այլ որ և է ողորմելի «Տ քուէով» սևացրին նորան Համադգային ժողովում, արժանի չհամարելով նոյն իսկ պատրիարքութեան «տեղապահի» պաշտօնի համար:

Շատ տխուր խոհեր է տրամադրում տաճկահայոց այս վարմունքը՝ տեսնաւարակ և այս հանգամանքը միանգամ ևս ընդգծում է «հոսնոս» բառի նշանակութիւնը, որ այնպէս սաղում է մեր տաճկահայ եղբայրներին:

ՄԱՅՐ ԱՌՈՒԻ ՉԱՐԱԲԱՏ ՅԵՄԱՐԱՆ

Ս. Էջմիածնի Հոգևոր ճեմարանի պատմութիւնը հայկական կեանքի դժբաղտ իրականութեան ամենահարազատ պատկերն է ներկայացնում: Կարծէք Էջմիածնի մթնոլորտը ամեն տարի մի դժբաղտ պատահար է ստեղծում հայկական այդ հաստատութեան զլխին, որ երբեմն վերջանում է ուսանողների մի խմբի հեռացուելով, իսկ երբեմն և աւելի յաճախ՝ տեսուչների և միշտ աւելի սրտացաւ տեսուչների արձակուելով:

Դժուար է ցոյց տալ մի որոշ ժամանակաշրջան, երբ խաղաղ և կանոնաւոր կեանքը ճեմարանում չխանգարուէր մի որևէ դաւադրութեամբ, նիւթուած այս կամ այն գործչի դէմ, որ անմըտութիւն էր ունեցել փոքր ինչ աւելի եռանդ ցոյց տալ իւր գործունէութեան մէջ և կամ կամակատար չլինել վանքի մէջ ոյժ ներկայացնող անհատների քմահաճոյքին:

Այս երևոյթը այնքան խիստ պարբերականութիւն է ստացել, որ զարմանալի կլինէր մեզ համար, եթէ ճեմարանի այժմեան կեանքը այլ պատկեր ներկայացնէր մեզ, քան ինչ որ սովոր ենք տեսնել:

Ուստի և մենք ամենևին չզարմացանք, երբ մեզ պատմեցին, որ ներկայումս զարմանալի հալածանք է սկսուել այժմեան տեսուչ Մինաս Բերբերեանի դէմ մինչև այն աստիճան, որ անգամ դիտաւորութիւն կայ կառավարութեան միջոցով խուկարկել և գտնել այն անձին, որ «Հայորդի» ստորագրութեամբ մի բրոշուրով հերքել է ճեմարանի մասին կատարած քննութեան հետևանքները և ո՛ր գիտէ գուցէ և երազել տպագրող տպարանին էլ դատի նիւթարկել...

Խնջքան վատ է, երբ մարդիկ կորցնում են իրանց խոհանրությունը:

Մեզ հաղորդում են, որ անցեալները վարդապետներից մէկը արտայայտել է մի միտք, իբր թէ «Հայորդի» ստորագրութեամբ բրօշիւրը գրողն ու հրատարակողը օր. Ն. Աղանեանն է, իսկ այժմ էջմիածնում միտք է յղացուել պաշտօնապէս պահանջել Աղանեան տպարանից մատնել բրօշիւրը գրողի անունը:

Աստուած սխալուած է եղել անշուշտ ինկվիզիցիան ստեղծելով Իսպանիայում. նորա տեղը Հայաստանն էր, Արարատեան դաշտը...

Դառնալով ճեմարանին՝ մենք այժմ տեսնում ենք նոյն դրութիւնը կրկնուած աւելի մեծ չափով և թափով ճեմարանի այժմ մեան տեսուչ Մ. Բերբերեանի շուրջը այն մարդկանց կողմից, որոնք չկարողացան տանել Բերբերեանի բռնած դրական դիրքը էջմիածնում, մոռանալով, որ Մայր Աթոռի Հոգևոր ճեմարանի տէրն և տնօրէնը միմիայն ամենայն Հայոց կաթողիկոսն է և որ և է նոր փոփոխութիւն ճեմարանի կեանքում կարող է ներմուծուել ոչ այլազգ, քան եթէ ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ձեռքով: Եւ այժմ, երբ մենք արդէն կաթողիկոս ունենք և սպասում ենք նորան շուտով տեսնել էջմիածնում, աւելի քան անպատեհ ոտընձգութիւն է նորա իրաւունքները ոտնակոխ անել:

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ»

«Berliner Tageblatt»-ի մէջ մի ընդարձակ թղթակցութիւն է եղել տպուած «Հայաստանի մայրաքաղաքից»՝ Վանից ուղղուած «In der Hauptstadt Armeniens» վերնագրով: Յօդուածի հեղինակ էդուարդ Միգինդը:

«Յիրաւի ջախջախիչ փաստեր» է բերում հայկական սեպարատիզմի մասին, ասում է «Գործի» Նիցցայի թղթակիցը, մի ահագին մեղադրական, նմանը չը տեսնուած... Դաշնակիստները—ասում է նա—առաջ պիտի խլեն Թիւրքաց Հայաստանը, յետոյ ռուսական ու պարսկական Հայաստանները—և պիտի կազմեն բոլորից՝ անկախ հայկական հանրապետութիւն... Վանը կենդրոնն է սեպարատիստական պրօպագանդի և Վանի դաշնակցական խումբը թւում է պ. Միգինդին կարծես արիզմի մի սոսկալի աղանդ, Թիւրքակերների ազգայնամոլ ֆանատիկոսների մի հաւաքածու: Եւ նրա ամենազօր ազդեցութիւնը տարածուած է ամբողջ Ժողովրդի, ամբողջ երիտասարդութեան վրայ. նրա առջև դրուած են նոյն իսկ օտար միսիօնարութիւնները. նրա հրահանքով հայ ա-